

การตรวจสุขภาพและเสริมสร้างภูมิคุ้มกันโรค ให้พนักงานเทศบาล

เทศบาลเมืองภูเก็ต จังหวัดภูเก็ต

(เทศบาลเมืองภูเก็ตได้รับการยกฐานะเป็นเทศบาลนครภูเก็ต เมื่อวันที่ 13 กุมภาพันธ์ 2547)

เนื่องจากกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เทศบาลเมืองภูเก็ต ได้เล็งเห็นว่าลูกจ้างของกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม(ลูกจ้างเก็บขยะ ลูกจ้างกวาดถนน ลูกจ้างในงานสัตวแพทย์ ลูกจ้างในส่วนปฏิบัติหน้าที่งานป้องกันและควบคุมโรคติดต่อ และศูนย์บริการสาธารณสุขเทศบาล) เป็นบุคคลกลุ่มเสี่ยงต่อการติดเชื้อจากการปฏิบัติงาน เช่น เชื้อบาดทะยัก ไวรัสตับอักเสบบี โรคพิษสุนัขบ้า เสี่ยงต่อการได้รับการปนเปื้อนสารเคมี ซึ่งกลุ่มบุคคลเหล่านี้มีรายได้ไม่สูงมากนัก และได้รับสวัสดิการการรักษาพยาบาลในรูปแบบของประกันสังคมซึ่งไม่ได้ครอบคลุมการตรวจสุขภาพประจำปี อีกทั้งไม่ค่อยตระหนักถึงความสำคัญของการดูแลสุขภาพของตนเอง

ข้อมูลพื้นฐานปีปัจจุบัน
: ปี พ.ศ. 2546

อำเภอ: เมืองภูเก็ต

จังหวัด: ภูเก็ต

ประชากร: 75,290 คน

พื้นที่: 12 ตร.กม.

ประเภทท้องถิ่น :
เทศบาลนคร

การเลือกตั้ง : ทางอ้อม

วิถีใหม่

ในปี 2543 กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เทศบาลเมืองภูเก็ต จึงได้จัดทำโครงการ "การตรวจสุขภาพและเสริมสร้างภูมิคุ้มกันโรคให้แก่ลูกจ้างเทศบาล" โดยมีการตรวจสุขภาพและสร้างเสริมภูมิคุ้มกันให้แก่ลูกจ้างของเทศบาลที่อยู่ในกลุ่มเสี่ยง เพื่อเป็นการเสริมสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน เพิ่มคุณภาพชีวิตในการทำงาน สร้างความปลอดภัยในการทำงาน รวมทั้งสร้างความรู้ความเข้าใจในการดูแลสุขภาพตนเองในลักษณะ "สร้างน่าซ่อม"

ผลงานที่ได้ดำเนินการ

- 1.จัดให้ลูกจ้างและพนักงานเทศบาลที่อยู่ในกลุ่มเสี่ยงได้รับการตรวจสุขภาพอย่างทั่วถึง ดังนี้
 - ตรวจสุขภาพทั่วไป
 - CBC,UA,Stool exam
 - FBS,Cholesterol,Creatinine
 - Chest X-ray
 - HbsAg,anti HbcAb
- 2.จัดให้ลูกจ้างและพนักงานในกลุ่มเสี่ยงรับการเสริมสร้างภูมิคุ้มกันโรค ได้แก่ วัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า วัคซีนป้องกันโรคบาดทะยัก วัคซีนป้องกันโรคไวรัสตับอักเสบบี โดยจะเลือกให้บริการรักษาโรค หรือเสริมสร้างภูมิคุ้มกันโรคตามปัจจัยเสี่ยงของงาน เช่น
 - คนงานเก็บขยะ ต้องได้รับภูมิคุ้มกันโรคบาดทะยัก และโรคไวรัสตับอักเสบบี
 - คนงานโรงฆ่าสัตว์ ต้องได้รับภูมิคุ้มกันโรคพิษสุนัขบ้าและโรคบาดทะยัก
 - พนักงานของศูนย์บริการสาธารณสุข ต้องได้รับภูมิคุ้มกันโรคไวรัสตับอักเสบบีและโรคบาดทะยัก
- 3.จัดให้ลูกจ้างในกลุ่มเสี่ยง ได้รับการตรวจสุขภาพและเสริมสร้างภูมิคุ้มกันโรคอย่างต่อเนื่องเป็นประจำทุกปี ปีละ 1 ครั้ง ในช่วงเดือนเมษายน-มิถุนายน

การระดมทรัพยากร

ค่าใช้จ่าย/การลงทุน	เทศบาลเมืองภูเก็ตสนับสนุนงบประมาณปีละ 200,000 บาท เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายดังต่อไปนี้ - ค่าตรวจสุขภาพ - ค่าตรวจทางห้องปฏิบัติการและเอ็กซเรย์ - การสร้างเสริมภูมิคุ้มกัน (ค่าวัคซีน ยารักษาโรค)
อุปกรณ์/เครื่องมือ	อุปกรณ์เครื่องมือทางการแพทย์ จำนวน 2 ชุด
บุคลากร	1. แพทย์ ทำหน้าที่ตรวจรักษาพยาบาล, วินิจฉัยโรค จำนวน 1 คน 2. พยาบาล ช่วยเหลือแพทย์ในการสอบถามประวัติคนไข้ วัดความดันโลหิต ชีพจร ชั่งน้ำหนัก เจาะเลือด ฉีดวัคซีน และจ่ายยา จำนวน 3 คน 3. นักวิทยาศาสตร์การแพทย์ 1 คน ทำหน้าที่ตรวจทางห้องปฏิบัติการ 4. เจ้าหน้าที่รังสีการแพทย์ 1 คน และผู้ช่วย 1 คน ทำหน้าที่เอ็กซเรย์ ปอด และล้างฟิล์ม

ขั้นตอนในการดำเนินการ

วันเดือนปี	กิจกรรมที่ทำ	ผู้รับผิดชอบ
มกราคม 2543	หัวหน้างานศูนย์บริการสาธารณสุขเทศบาลเมืองภูเก็ตตระหนักถึงความสำคัญของการตรวจสุขภาพประจำปีของลูกจ้าง จึงมีความคิดริเริ่มที่จะจัดทำโครงการ เพื่อเสนอต่อผู้บริหารเทศบาล	หัวหน้างานศูนย์บริการสาธารณสุข/ ผู้บริหารเทศบาลเมืองภูเก็ต
กุมภาพันธ์ 2543	ทำหนังสือถึงจังหวัดขอนแก่นมีมติยกเว้นการปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการรักษาพยาบาลของพนักงานส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2521 ข้อ 4(5) ข้อ 5 ข้อ 6	ผู้บริหารเทศบาลเมืองภูเก็ต/ผู้ว่าราชการจังหวัดภูเก็ต / หัวหน้างานศูนย์บริการสาธารณสุข
มีนาคม 2543	ประชุมทีมงานแพทย์ ประกอบด้วยพยาบาลและเจ้าหน้าที่สาธารณสุขของกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม ประมาณ 7-8 คน	หัวหน้างานศูนย์บริการสาธารณสุข
เมษายน 2543	- ประสานงานกับงานรักษาความสะอาด งานสัตวแพทย์ งานควบคุมป้องกันโรคติดต่อ เพื่อจัดลูกจ้างเข้ารับการตรวจรักษาสุขภาพ - ประชาสัมพันธ์แจ้งให้ลูกจ้างทราบกำหนดการตรวจสุขภาพโดยแจ้งให้ทราบผ่านทางหัวหน้างานที่เกี่ยวข้อง	หัวหน้างานศูนย์บริการสาธารณสุข/หัวหน้างานที่เกี่ยวข้อง
พฤษภาคม 2543- มิถุนายน 2543	- จัดให้ลูกจ้างที่เป็นกลุ่มเสี่ยงประมาณ 212 คน เข้ารับการตรวจสุขภาพประมาณวันละ 20-25 คน - ดำเนินการตรวจสุขภาพลูกจ้าง ดังนี้ - ตรวจสุขภาพทั่วไป - CBC, UA, Stool exam - FBS, Cholesterol, Creatinine - Chest X-ray - HbsAg, anti HbcAb - เสริมสร้างภูมิคุ้มกันโรคแก่ลูกจ้างในกลุ่มเสี่ยง ได้แก่ วัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า วัคซีนป้องกันโรคบาดทะยัก วัคซีนโรคตับอักเสบบี	เจ้าหน้าที่ของศูนย์บริการสาธารณสุขเทศบาลเมืองภูเก็ต 1

วันเดือนปี	กิจกรรมที่ทำ	ผู้รับผิดชอบ
เมษายน - มิถุนายน ของทุกปี	จัดให้มีการตรวจสุขภาพและเสริมสร้างภูมิคุ้มกันให้แก่ลูกจ้างในกลุ่มเสี่ยง โดยให้บริการที่ศูนย์บริการสาธารณสุข เทศบาลเมืองภูเก็ต 1 (เนื่องจากเป็นช่วงของการต่อสัญญา ลูกจ้างชั่วคราวของเทศบาลเมืองภูเก็ต ซึ่งมีการต่อสัญญาจ้างทุก 6 เดือน)	หัวหน้างานศูนย์บริการสาธารณสุข/เจ้าหน้าที่กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม

ประเมินผลความสำเร็จ

ก่อนการดำเนินการ

1. ลูกจ้างของกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมไม่เคยได้รับการตรวจสุขภาพประจำปี เนื่องจากสิทธิการรักษาพยาบาลของประกันสังคมของลูกจ้างชั่วคราว ไม่ครอบคลุมถึงการตรวจสุขภาพประจำปี อีกทั้งตัวลูกจ้างเองไม่ตระหนักถึงความสำคัญในการดูแลรักษาสุขภาพของตนเอง
2. ลูกจ้างขาดความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับอันตรายที่อาจเกิดจากการทำงานของตน

หลังการดำเนินการ

1. ลูกจ้างได้รับการตรวจสุขภาพประจำปี ปีละ 1 ครั้ง และใส่ใจดูแลสุขภาพของตนเองมากขึ้น โดยในปี 2546 รวมเข้ารับบริการในโครงการถึงร้อยละ 88 (เข้ารับบริการ 207 คนจากเป้าหมายซึ่งเป็นกลุ่มเสี่ยง 236 คน) เพิ่มขึ้นจากเดิมในปี 2545 ซึ่งมีการเข้ารับบริการในโครงการร้อยละ 85 (เข้ารับบริการ 198 คนจากเป้าหมายซึ่งเป็นกลุ่มเสี่ยง 232 คน)
2. ลูกจ้างดูแลรักษาเอาใจใส่ด้านสุขภาพตนเองมากขึ้นมีแนวโน้มที่จะมีสุขภาพแข็งแรงขึ้น ปราศจากโรคภัยไข้เจ็บที่มาจากการปฏิบัติงาน เป็นผลให้งบประมาณที่ใช้จ่ายในการดำเนินการโครงการลดลง

อุปสรรคและการแก้ไขปัญหา

อุปสรรค	การแก้ไขปัญหา
1. ช่วงเวลาของการเข้ารับการตรวจสุขภาพไม่สอดคล้องกับภาระการปฏิบัติงานของลูกจ้างบางกลุ่ม เช่น ลูกจ้างเก็บขยะที่ทำงานในรอบดึก ไม่สามารถอดอาหารล่วงหน้า 12 ชั่วโมงก่อนการเจาะเลือด 8 ชั่วโมงในกรณีตรวจโรคเบาหวาน	1. ขยายช่วงเวลาการให้บริการเพื่อให้ลูกจ้างที่ยังไม่ได้มาตรวจสุขภาพประจำปีในรอบแรกได้มาตรวจให้ครบทุกคน
2. ความหวาดกลัวของลูกจ้างและพนักงานผู้ให้บริการ หรือรักษาพยาบาล เช่น กลัวความเจ็บ กลัวรับความเป็นจริงไม่ได้ในกรณีตรวจพบความเจ็บป่วยร้ายแรง	2. ประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ความเข้าใจแก่ลูกจ้าง โดยวิธีการต่าง ๆ เช่น ให้ความรู้เกี่ยวกับสุขอนามัยก่อนพบแพทย์ แจกเอกสารประชาสัมพันธ์
3. การลืมนัดหมายที่จะมารับการบริการในกรณีของการฉีดวัคซีนเพื่อเสริมสร้างภูมิคุ้มกันโรคต่าง ๆ ในเข็มถัดไป เช่น บาดทะยัก วัณโรคอีกเสบปี ซึ่งหากไม่ได้รับวัคซีนตามที่กำหนด จะทำให้ร่างกายมีภูมิคุ้มกันโรคไม่เต็มที่ ป้องกันโรคได้ไม่นาน และเป็นการสูญเสียวัคซีนไปอย่างไม่มีคุณค่า	3. จัดให้มีระบบการติดตามให้ลูกจ้างมารับบริการตรงตามกำหนดนัดหมาย โดยควบคุมผ่านหัวหน้าคนงาน

ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

1. การที่คณะผู้บริหารเทศบาลเมืองภูเก็ตให้ความสำคัญกับการให้สวัสดิการแก่ลูกจ้างชั่วคราวของกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม
2. การประชาสัมพันธ์ให้ลูกจ้างเข้าใจว่าโครงการนี้จัดขึ้นเพื่อคัดกรองโรคให้กับลูกจ้าง

ความยั่งยืนในการดำเนินการ

เนื่องจากโครงการนี้เป็นโครงการที่เกี่ยวข้องกับบุคลากรภายในองค์กร มีกลุ่มเป้าหมายที่ชัดเจน จัดเป็นสวัสดิการโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย จึงมีโอกาสในความต่อเนื่องยั่งยืนสูง

บทเรียนที่ได้รับ

การเสริมสร้างสุขภาพร่างกายให้แข็งแรงไม่ใช่เรื่องยากเกินกว่าจะปฏิบัติได้ โรคบางชนิดสามารถป้องกันได้ง่ายกว่าการรักษา และค่าใช้จ่ายในการป้องกันโรคนั้นน้อยกว่าค่าใช้จ่ายในการรักษาโรคอย่างมาก

แหล่งข้อมูลเพิ่มเติม

ชื่อ-นามสกุล	: แพทย์หญิงทัศนีย์ เอกวานิช
ตำแหน่ง	: นายแพทย์ 9 วช.
หน่วยงาน	: เทศบาลเมืองภูเก็ต
ที่อยู่	: ศูนย์บริการสาธารณสุขเทศบาลนครภูเก็ต 166 ถนนถลาง
ตำบลตลาดใหญ่ อำเภอเมืองภูเก็ต จังหวัดภูเก็ต 83000
ชื่อ-นามสกุล	: นางสาวนิตยา ปัญจมิตติ
ตำแหน่ง	: พยาบาลวิชาชีพ 6 ว
หน่วยงาน	: เทศบาลนครภูเก็ต
ที่อยู่	: ศูนย์บริการสาธารณสุขเทศบาลนครภูเก็ต 166 ถนนถลาง
ตำบลตลาดใหญ่ อำเภอเมืองภูเก็ต จังหวัดภูเก็ต 83000
โทรศัพท์	: (076) 216-929

ข้อมูลเกี่ยวกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในปีที่มีการริเริ่มวิถีนใหม่ : พ.ศ. 2543

ประเภทของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	เทศบาลเมือง
สถานที่ตั้ง	52/1 ถนนนริศร ตำบลตลาดใหญ่ อำเภอเมืองภูเก็ต จังหวัดภูเก็ต 83000
ขนาดพื้นที่	12 ตารางกิโลเมตร
งบประมาณรายจ่าย	410,636,232 บาท (ปีงบประมาณ 2543)
งบประมาณรายได้	158,134,397 บาท (ปีงบประมาณ 2543)
จำนวนพนักงานและลูกจ้าง	1,044 คน ทั้งหมด 168 คน ข้าราชการ/พนักงานท้องถิ่น 232 คน ลูกจ้างประจำ 644 คน ลูกจ้างชั่วคราว
จำนวนประชากร	74,135 คน
จำนวนครัวเรือน	18,749 ครัวเรือน
ประชากรแฝง	16,000 คน
รายได้เฉลี่ยประชากร	45,000 บาท
ลักษณะของเมืองและ วิถีชีวิตประชาคม	เทศบาลเมืองภูเก็ต มีพื้นที่ประมาณ 12 ตาราง กิโลเมตร มีเขตการปกครอง 2 ตำบล ทิศเหนือและ ทิศตะวันออกจรดตำบลรัษฎา ทิศใต้และทิศตะวันตก จรดตำบลวิชิต ภูมิประเทศในเขตเทศบาลเมืองภูเก็ต ส่วนใหญ่เป็นที่ลุ่ม ทิศตะวันออกติดชายทะเล ทิศ เหนือเป็นเนินเขา มีคลองไหลผ่านตัวเมืองออกทะเล ในเขตเทศบาลที่เป็นเมืองเก่าเป็นบริเวณที่มีประชากร หนาแน่น -เป็นแหล่งพาณิชยกรรม ย่านธุรกิจการค้า โรงแรมและ สถานบันเทิงต่าง ๆ รวมถึงสถานประกอบการด้าน บริการจำนวนมาก -เป็นเมืองท่องเที่ยวที่สำคัญของประเทศไทย -มีประชากรทั้งไทยและต่างชาติอาศัยอยู่อย่าง หนาแน่น -มีความเป็นเมืองสูง ประชากรมีวิถีชีวิตแบบเมือง -มีปัญหาเรื่องประชากรแฝงสูงมาก

- หมายเหตุ
- ตั้งแต่วันที่ 13 กุมภาพันธ์ 2547 เทศบาลเมืองภูเก็ตได้ยกฐานะเป็นเทศบาลนครภูเก็ต
 - ตั้งแต่วันที่ 4 สิงหาคม 2547 งานศูนย์บริการสาธารณสุขเทศบาลนครภูเก็ตได้เปลี่ยนสังกัดจากกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เป็นสังกัดกองการแพทย์เทศบาลนครภูเก็ต